

1.

Lää'kk

sää'mtee'ğgest uvddum lää'jj mu'ttmest

Riikkpeei'vi tu'mmstõõgg meâldlânji

kââ'mtet sää'mtee'ğgest uvddum lää'jj (974/1995) 18 e–18 i, 23 a da 27 a §, 6 låågg pâ'jjkee'rjtõõzz da 43 §, nåkkmen ko tõiin lie 18 e–18 i § lää'jjest 1725/1995 di 23 a da 27 a § lää'jjest 1279/2002, *muu'ttet* 1, 3, 4 a, 5–7, 9–16, 18, 18 a, 18 d, 19–23, 25, 25 a, 26, 26 a, 26 b, 27–31, 31 a, 31 c, 31 h, 32, 34, 38–40, 40 a da 40 c §, 5 låågg pâ'jjkee'rjtõõzz da 41 §,

nåkkmen ko tõiin lie 1, 21–23, 25, 25 a, 26, 26 a, 26 b, 27, 28, 31, 31 a, 31 c, 31 h, 40, 40 a da 40 c § lää'jjest 1279/2002, 4 a § lää'jjest 1026/2003, 5, 13, 15, 20 da 30 § vue'ssen lää'jjest 1279/2002, 9 § vue'ssen lää'jjest 626/2011, 16, 18 a da 18 d § lää'jjest 1725/1995 di 18 § vue'ssen lää'jjest 1026/2003,

lââ'zztet lâkka odd 17 a, 17 b, 25 b da 25 c § tån nalla:

1 §

Lää'jj mie'rr

Sä'mmlain algmeeran lij sä'mmlai dommvuu'dest jii'jjez kiõl da kulttuur kuõskki jiõõçvaaldâsm tõiin mie'ldd mâ'te tån lää'jjest da jee'res sââ'jest lää'jjest šiõtteet. Tån jiõõçvaaldâsma kuulli tuâjai vâaras sä'mmla va'lljee vaalivui'm sää'mtee'ğğ kõskkvuõðsteez.

Vuõiggâdvuõtt jiõnsted sää'mtee'ğğ vaalin lij vaal-logstõ'kke mie'rkkuum sä'mmlain.

Sää'mte'ğğ tuâimmai vuõiggâdvuõttministeria vaaldâšmsue'rjest.

3 §

Vuõiggâdvuõtt šõddâd mie'rkkuum vaal-logstõ'kke

Vuõiggâdvuõtt šõddâd mie'rkkuum vaal-logstõ'kke lij oummust, kââ'tt âânin jii'jjes sä'mmli'žžen, oudldee'l:

1) što ooumaž jiõõç le'be aainâs õhtt suu puârrsin, ääkkain le'be aa'jjin le'be ääkkai le'be aa'jji puârrsin lij mättjam sää'mkiõl vuõssmõs kiõllnes; le'be

2) što aainâs nu'bb suu puârrsin lij mie'rkkuum le'be lij leämmaž mie'rkkuum jiõnnvuõiggâdvuõttne'kken sää'mparlamee'nt le'be sää'mtee'ğğ vaalin.

Oudldõssân lij še, što tån lää'jjest šiõttuum ââ'jj, meersažvuõð da aalmikee'rjtuõ'll'jõõzz kuõskki jiõnnvuõiggâdvuõð jee'res kai'bbjõõzz teâuddje.

4 a §

Vaaldâšmvuõiggâdvuõðlaž šiõttõõzzi suâvldummuš

Sää'mteggâ da tõiin tuâimmorganid suâvldet vaaldâšmlää'jj (434/2003), ve'rğgnii'kki tuâimmjem õõlmâsvuõð pirr uvddum lää'jj (621/1999), persoonteâttlää'jj (523/1999), arkiivlää'jj (831/1994) da lää'jj liâðglâž ä'sšummšest ve'rğgnektuâimin (13/2003), jõs jeät tån lää'jjest nuu'bnalla šiõttuku.

5 §

Sää'mtee'gğ õõlmäs tuåimmvä'ldd

Sää'mtee'gğ tuâjjan lij hâiddad sä'mmlai jii'jjez kiõl, kulttuur di sââ'j algmeeran kuõskki aa'sšid di ouu'deed sä'mmlai algmeervuõiggâdvuõdi teâuddjummuž Lää'ddjânnmest.

Tuâjees kuulli aa'sšin sää'mte'gğ vuâitt tuejjeed ve'rğgnii'kkid alttõõzzid da e'tkkõõzzid di u'vdded ciâlkmid, oudâsviikkâd da vaaldšmed sää'mkulttuur di miõttâd teâggtõõzz. Tâin aa'sšin sää'mte'gğ âân tu'mmjenvää'ld mâ'te tän lää'jjest le'be jeâ'rben jee'res sââ'jest lää'jjest šiõtteet.

Sää'mte'gğ ra'vvai tuåimmjummses vâaras tuâjriâššmõõžž.

6 §

Sä'mmlai ee'ttkâsttmõš

Sää'mte'gğ ee'ttkâstt sä'mmlaid meersaž da meeraikõskksaž tuâjaines.

7 §

Muštllõs

Sää'mte'gğ räâjj juõ'kk ee'jj riikkpeei'vid muštllõõzz sä'mmlaid kuõskki aa'sši ouddnem pirr.

9 §

Õhttsažtuåimmjem- da sagstõõllâmõõlgtõs

Ve'rğgne'e'kk da jee'res õõlmäs vaaldâšmtuâjaid hâiddai sagstâ'le sää'mtii'gğin põõrgee'l kuâsttâd õhttsažfi'ttjõ'sse le'be miâsttmõ'sše sä'mmlai dommvuu'dest čõõdtemnalla aiggum le'be vaaiktõõzzeez peâ'lest tok vuâllai di jee'res sä'mmlai kiõ'le le'be kulttuu're jeâ'rben le'be sij sâjja le'be vuõiggâdvuõdid algmeeran vaaikteei veiddsõs da miârkteei tuâimid, kook kue'skķe:

- 1) õhttõskâ'ddplaanmõõžž;
- 2) riikkmäadd, suõjjlemvuu'di da meä'ccvuu'di hâiddmõõžž, âânnmõõžž, vuâkrjummuž da luõvtummuž;
- 3) kuâivasmineraalid se'st õõ'nni eettmõõžž oocâm da äu'kķen ââ'nnem di riikk mädd- da čää'ccvuu'din šõddi kâ'lltâiddmõõžž;
- 4) sä'mmlai kulttuurhâmma kuulli jie'llemvue'jj lää'jjšiõtlvaž le'be vaaldšmallaš muttâz;
- 5) sää'mķiõllsaž da sää'mķiõl škooulmätt'tõõzz di sosiaal- da tiõrvâsvuõttkääzzkõõzzi ouu'dummuž; le'be
- 6) jee'res va'stteei sä'mmlai kiõ'le, kulttuu're le'be sij sâjja algmeeran vaaikteei ää'sš.

Sagstõõllmõõžžin âlgg raajjâd pâ'rddķee'rj.

Ve'rğgne'e'kk da jee'res õõlmäs vaaldâšmtuâjai hâiddai â'lğge 1 momee'ntest jurddum tuâimid planmen da čõõdviikkmen põrggâd ââ'nned huõl tõ'st, što sä'mmlai vuõiggâdvuõ'tte harjtet jii'jjez kiõl, kulttuur da ä'rbbvuõđlaž jie'llemvuõ'jjid ij šõõdd jõnn häi'tt da što sä'mmlai vuõiggâdvuõdid algmeeran vuei'tet staañad da ouu'deed.

10 §

Norrõs da tuâimmpââ'jj

Sää'mteggä ko'lle 25 vuäzzli'žžed da vitt väärnee'kk, koid va'lljeet sää'mtee'gg vaalin neellj ka'ldareeggas vuârstes. Sää'mtee'ggest â'lğge lee'd oo'ccmõssân kutt vuäzzla Aanar kää'ddest, nellj vuäzzla Uccjoogg kää'ddest, kolmm vuäzzla Jeänõogg kää'ddest da kolmm vuäzzla Suä'djel kää'dd Lappi paalgâskää'dd vuu'dest da õhtt väärnek juõ'kk peäggatum kää'ddest. Lââ'ssen sää'mtee'ggest âlgg lee'd sä'mmlai dommvuu'd âalgpeä'lnn oo'ccmõssân õhtt vuäzzlaž da väärnek.

Riikksuävtõs mie'rrad sää'mtee'gg vaali puäðõõzz vuäðald sää'mtee'gg vuäzzlaid da väärnii'kkid tuâjeez, meätt raukkmõõžž mie'ldd čäuddõõttmõõžž tuâjast da mie'rrad peäggatum vaali puäðõõzz vuäðald odd vuäzzla da väärnee'kk tõn säjja, kää'tt lij vaalpââ'j äi'ğgen jõskkâm aârmen vuäzzli'žžen le'be väärne'kken.

Te'l ko sää'mtee'gg vuäzzlaž le'be väärnek lij mõõntam 22 §:st jurddum vaalânsallašvuõð tuâjjses, riikksuävtõs âlgg sää'mtee'gg alttõõzzâst tuõttâd suu âskktuâimas puuttâm.

11 §

Sää'mtee'gg saaggjää'dteei

Sää'mte'gg va'lljad kõskkvuõðstes saaggjää'dteei da kuõ'htt väärssaaggjää'dteei. Va'lljumšest âlgg tâ'lles i'lmmted vuõiggâdvuõttministeriaa'je.

Saaggjää'dteei tuâimmai tuâjstes vä'ldduâimmsânji. Seämma oummu vuei'tet va'lljeed saaggjää'dtee'jen jäänmõssân koolm keäçclõs tuâimmpââjas.

12 §

Såbbri õ'httekâçcmõš

Sää'mtee'gg sääbbar tu'mmai såbbreez såbbroõššmest. Såbbar âlgg lââ'ssen kâçcad õ'hte, jõs saaggjää'dteei le'be halltõs keäçc tõn tarbbân le'be kuälmõs vuäzzlain nu'tt kai'bbai tiõttum ää'sš kiõtt'tõõllâm väaras.

Jõs sä'mmlai dommvuu'd kää'ddest va'lljuum vuäzzlaž ij vuei't vuässõõttâd såbbra, suu säjja âlgg kâçcad seämma kää'ddest va'lljuum väärnee'kk. Jõs sä'mmlai dommvuu'd âalgpeä'lnn va'lljuum vuäzzlaž ij vuei't vuässõõttâd såbbra, suu säjja kâçcat dommvuu'd âalgpeä'lnn va'lljuum väärnee'kk.

13 §

Sää'mtee'gg halltõs

Sää'mte'gg va'lljad kõskkvuõðstes halltõõzz, ko'st lie saaggjää'dteei da kuõ'htt väärssaaggjää'dteei di jäänmõssân vitt jee'res vuäzzla. Sää'mte'gg va'lljad jiõnnvuõiggâdvuõtttä'mmlai se'st halltõ'sse kuõ'htt väärnee'kk. Va'lljumšest âlgg i'lmmted tâ'lles vuõiggâdvuõttministeriaa'je.

Vaalee'jj tuâimmjeei halltõs juätkk tuâjstes tõn räjjja, poka odd halltõs lij mâņņa vaali va'lljuum.

Halltõs valmstâäll aa'sšid sää'mtee'gg såbbra da peejj tuei'mme sää'mtee'gg tu'mmstõõggid tõnnalla ko tuâjjriäššmõõžžâst tää'rkben mie'rreet.

Sää'mtee'gg tuâjjriäššmõõžžâst vuei'tet mie'rreed väärssaaggjää'dteei da jee'res halltõõzz vuäzzla tuâj vä'ldduâimmsažvuõð pirr.

14 §

Jee' res tuåimmorgaan

Sää'mtee'gğ nõõmat juõ'kk vaalpââ'j aalgâst vaal-lu'vddkââ'dd 4 låaggast jurddum vaali vääras. Sää'mtee'gğ vuäitt nõõmteed še jee' res tuåimmorgaanid sä'mmlai kulttuurjiõõçvaaldšma kuulli aa'sši hâiddam diõtt.

Vaal-logstõ'kkie mie'rkkeem kuõskki vuõigeemkai'bbjõõzzi çâu'ddem vääras lij vuõigeemlu'vddkâ'dd.

15 §

Tuåimmvää'ld âânmmõš

Sää'mtee'gğ sääbbar di halltõs da jee' res tuåimmorgaan â'nne sää'mteggä kuulli tuåimmvää'ld tõi mie'ldd ko tän lää'jjest šiõtteet da sää'mtee'gğ tuåjjriåššmõõžžâst mie'rreet.

Sää'mtee'gğ sääbbar tu'mmai vuâddjurddji peä'lest miârkteei da veiddsõs aa'sšin, jõs ij ää'sš kirrsallašvuõõ diõtt nuu'bnalla šõõdd.

Tuåimmvää'ld ij vuäžž se'rdded 5 § 3 momee'ntest, 7 §:st, 10 § 3 momee'ntest, 11—14, 18 b, 18 c, 18 j, 20 ij-ga 26 a §:st jurddum aa'sšin.

16 §

Konttâr da tuåjjlažkâ'dd

Sää'mtee'gğgest lie konttâr di ve'rğğ- da reåuggsuåppmõškõõskâst le'ddi tuåjjlažkâ'dd tõi mie'ldd ko sää'mtee'gğ tuåjjriåššmõõžžâst tää'rkben mie'rreet. Sää'mkiõl konttâr pirr šiõtteet jeä'rben.

Sää'mtee'gğ ve'rğğoummid, vii'rjid da ve'rğğkõ'skke suåvldet, mâid riikk ve'rğğoummid, vii'rjin da ve'rğğkõõskâst šiõtteet da mie'rreet.

Tuåjjlažkââ'dd kääzzkâ'stemkõõsk mäainain da tõi mie'rrõõttmõõžžâst lij va'sttei nalla viõggâst, mâid riikk kääzzkâ'stemkõõsk mäainain da tõi mie'rrõõttmõõžžâst šiõtteet, mie'rreet le'be suåvât.

17 a §

Såbbra vuåssõõttmõš teeknlaž teådse'rddemnää'l ââ'nee'l

Sää'mtee'gğ tuåjjriåššmõõžžâst vuei'tet mie'rreet, što såbbra vuäitt vuåssõõttâd ââ'nee'l videosagstõõllmõõžž le'be jee' res šiõttlõs teeknlaž teådse'rddemnää'l.

Tuåjjriåššmõõžžâst vuei'tet u'vdded tää'rkab meårrõõzzid teeknlaž teådse'rddemnää'l ââ'nnmest jää'kkum mõõntõõllmõõžžâst.

17 b §

Alttõsvuõiggâdvuõtt

Oo'ccmõssân vittlo jionnvuõiggâdvuõtt sä'mmlast lij vuõiggâdvuõtt tuejjeed sää'mteggä alttõõzz sää'mtee'gğ tuõjju kuulli ää'sšest.

Tää'rkab meärrōōzzid alttōsvuōiggādvuōđ âānmmōōžžāst jää'kktum mōōntōōllmōōžžāst da alttōōzz kiōtt'tōōllmōōžžāst uu'det tuājriāšsmōōžžāst.

18 §

Aa'sši kiōtt'tōōllmōš

Sää'mtee'gğg sääbbar da jee'res tuāimmorgaan lij mie'reemvāāldlaž, ko saaggjāā'dteei le'be vāārrsaaggjāā'dteei da oo'ccmōōssān pie'll jee'res vuāzzlain lie pääi'k ā'lñn.

Sää'mtee'gğg da tōn nōōmtem tuāimmorgaan vuāzzlaž lij cōglvaž vuāssōōttāđ nākam tu'mmstōktuōjju, kāā'tt kuāskk vuōi'gğgest suu le'be suu vaaldāšmlāā'jj 28 § 2 momē'ntest jurddum roodnairuāđās le'be nākam oummu, kāā'tt lij peāgggtum paragraaff 3 momē'nt mie'ldd suin paaldum.

Aa'sšid tu'mmjet sää'mtee'gğgest jeā'nboštu'mmstōōgggin. Jiōni tāssa mōōneen āā'sš čāudd saaggjāā'dteei jiōnn. Vaalin kiōččāt va'lljuum tōn, kāā'tt vuāžž jāānmōōsān jiōnid. Jiōni tāssa mōōneen čāudd vue'rb.

18 a §

Ķee'rjtuō'll'jōs

Sää'mtee'gğg ķee'rjtuō'll'jō'sse da tiilkiōrgtumšā suāvldet tōn lāā'ssen, māid tān lāā'jjest šiōtteet, ķee'rjtuō'll'jōslāā'jj (1336/1997).

18 d §

Tiilta'rkstem-mušttlōs

Tiilta'rksteei ālgg u'vdded juō'kķ tiilpāā'jest njuhččmannu loopp rājja mōōnee'st sää'mtee'gğg halltō'sse ķeerjlaž tiilta'rkstem-mušttlōōzz, koon ālgg, tōn lāā'ssen māid tiilta'rkstemlāā'jjest oōlgtet, āā'nned se'st ciālkālm tō'st, lie-ko tuāimm-mušttlōōzzāst uvddum teāđ riikkvie'kktōōzz āā'nem pirr vuōi'gğgest.

19 §

Vaalee'kķ da vaalvu'vdd

Sää'mtee'gğg vaalid tuāimtēt juō'kķ neelljad ee'jj (*vaalee'kķ*).

Sää'mtee'gğg vaali vāāras jāānam lij oōhttān vaalvu'vdden.

20 §

Vaal-lu'vddkā'dd

Vaal-lu'vddkā'dd tu'mmai oocmōōžž mie'ldd sā'mmla mie'rkķkummšest vaal-logstō'kķe di rāāj vaal-logstōōgg. Vaal-lu'vddkā'dd peejj tui'mme sää'mtee'gğg vaalid tōnnalla ko tān lāā'jjest šiōtteet.

Vaal-lu'vddkā'dda ko'le saaggjāā'dteei da kutt jee'res vuāzzla, koin juākksast lij jii'jjes-i vāārrneķ. Vaal-lu'vddkā'ddest ālgg lee'd vuāzzlaž da vāārrneķ juō'kķ sā'mmlai dommvuu'd kāā'ddest. Sää'm jee'res kiōlljoouk ā'lğge lee'd vaal-lu'vddkā'ddest ee'ttkōsttum.

Sää'mtee'gğg le'be vuōigeemlu'vddkā'dd vuāzzlaž le'be vāārrneķ ij vuei't lee'd vaal-lu'vddkā'ddest vuāzzli'žžen le'be vāārrne'kķen.

21 §

Jiõnnvuõiggâdvuõtt

Sää'mtee'gğ vaal-logstõ'kke mie'rkkeem oudldõssân lij oummu jâlstempäikka kiõçčkani tõn lââ'ssen, mâid ääi'jben 3 §:st lij šiõttuum, što ooumaž teâudd mâaimõssân vaaltuåimtõõzz mâaimõs pei'vven 18 ee'kked da što son lij Lää'ddjânnam meerlaž le'be su'st lij ålggjânnam meerli'žžen leämmaž dommkå'ddlää'jjest (201/1994) jurddum dommkå'dd Lää'ddjânnmest te'l, ko ooccmõõžž vaal-logstõ'kke välldmõõžžâst tuejjeet.

22 §

Vaalânnallsallašvuõtt

Sää'mtee'gğ vaalin vaalânnallsallaš lij juõ'kk jiõnnvuõiggâdvuõttnek, kää'tt lij miåsttõõttâm võborše'kken da kää'tt ij leäkku vää'nnvääldlaž.

Võborše'kken ij vuei't lee'd vaal-lu'vddkå'dd vuäzzlaž le'be vuõigeemlu'vddkå'dd vuäzzlaž le'be väärrnek.

23 §

Vaal-logstõk

Vaal-lu'vddkå'dd räajj jiõnnvuõiggâdvuõttnei'kkkin vaal-logstõõgg ouu'dab vaali vaal-logstõõgg da aalmiteåtriåšldõõgg teåđai vuåđald.

Vaal-logstõ'kke mie'rkkeet koo'ddi mie'ldd alfabeettlaž jiårgåst juõ'kk jiõnnvuõiggâdvuõttnee'kk nõõm, persoontiõđ, dommkå'dd da addrõõzz, jõs dommkå'dd da addrõs lie teåđast. Dommkå'dd da addrõõzz ij kuuitåg vuäžž mie'rkkeed vaal-logstõ'kke, jõs tåk teåđ lie ve'rggnii'kki tuåimmjem õõlmåsvuõđ pirr uvddum läå'jj 24 § 1 momee'nt 31 päåi'k mie'ldd peittast åå'nnemnalla le'be jõs oummu puõtt aalmiteåtriåšldõ'kke lij ruõkkum aalmiteåtriåšldõõggåst da Aalmireki'sterkõõskõõzz ainsmåttemkääzzkõõzzin uvddum läå'jj (661/2009) 36 §:st jurddum staankiõld.

Vaal-logstõ'kke ålgg ooccmõõžž mie'ldd vä'ldded tõ'st meådda le'ddi jiõnnvuõiggâdvuõttoummu. Vaal-logstõ'kke mie'rkkuum oummu ålgg jaaukted vaal-logstõõggåst, jõs son i'lmmat, što ij teånab haa'led lee'd mie'rkkuum vaal-logstõ'kke, le'be jõs son lij jäämmam. Vaal-lu'vddkå'dd vuåitt jaaukted oummu meådda vaal-logstõõggåst, jõs son ij teånab tieu'd 21 §:st šiõttuum vaal-logstõ'kke mie'rkkeem kai'bbjõõzzid. Ooccmõõžž da i'lmmtõõzz tuejjeet vaal-lu'vddkådda, kää'tt ålgg kiõtt'tõõllåđ åä'sš mäåinte'mes ååjtõõllåmtåå. Oudldõssân vaalvuõiggâdvuõđi åånnmõ'sše ååldmõsån pue'tti sää'mtee'gğ vaalin lij, što ooccmõõžž tuejjeet mâaimõõžžåst vaalee'jj oudldeei õõhçčmannu loopp räjja mõõnee'st.

Vaal-logstõõgg raajjåm õhttvuõđåst vaal-lu'vddkå'dd vuåitt jii'jjes alttõõžžåst vä'ldded lokku vaal-logstõ'kke mie'rkkuum jiõnnvuõiggâdvuõttnee'kk mâŋŋa ouu'dab vaali jiõnnvuõiggâdvuõttåkka õsttåm päårna da 21 §:st šiõttuum ååi'jpo'dde mõõnee'st jiõnnvuõiggâdvuõttåkka õstti päårna. Näkam oummu vuei'tet kuuitåg vä'ldded vaal-logstõ'kke eman mâŋŋa tõ'st, ko son lij keerjlånji i'lmmtam vaal-lu'vddkådda, što son åånn jii'jjes sä'mmli'žžen 3 § 1 momee'nt meåldlånji.

Vaal-lu'vddkå'dd ra'vvai da vuållakee'rjat vaal-logstõõgg mâaimõssån vaalee'jj tä'lvvmannu mâaimõs peei'v.

25 §

Vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla âânnmõõ

Vaal-lu'vddkâ'dd peejj vaal-logstõõgg le'be tõ'st âârrai teâdaid persoontiõõdid lokku vää'ldkani vuei'nnemnalla nu'tt, što vuei'nnemnalla âânnmõõžž kuõskki ääi'j puuttmõõžžâst lij äi'ğğ vaali tuâimtummša oo'ccmõõssân vitt mäân-pââ'j.

Vaal-logstõõgg ââ'net vuei'nnemnalla 10 keäççlõs arggpei'vven, koid jeät lokku sue'vet.

Vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla âânnmõõžžâst âlgg kuulted õlmmsest.

25 a §

Vaal-logstõõgg õõlmâsvuõtt

Juõ'kkkast lij vuõiggâdvuõtt tobdstõõttâd vaal-logstõõ'kke da tõn raajmõõ'sše kuulli ä'sškii'rjid tõn äi'ğgen, ko vaal-logstõõgg ââ'net vuei'nnemnalla. Vaal-logstõõgg da tõn raajmõõ'sše kuulli ä'sškii'rjid ij vuäžž u'vdded kopiâ'stemnalla le'be sniimmâmnalla ij-ga tõin vuäžž u'vdded kopioid. Vaal-logstõõ'kke mie'rkkuum oummust lij kuuitâg vuõiggâdvuõtt vuäžžad mäâustää vää'ldelm vaal-logstõõ'kke su'st valddum teâdain. Tõ'st, kââ'tt lij raukkâm, što suu vää'ldet vaal-logstõõ'kke, lij vuõiggâdvuõtt vuäžžad teâd ää'sš kiõtt'tõõllmõõ'sše kuulli ä'sškii'rjin nu'tt mâ'te ve'rggnii'kki tuâimmjem õõlmâsvuõd pirr uvddum lää'jj 11 §:st šiõtteet.

Vaal-logstõõgg di nõkam vaal-logstõõgg raajmõõ'sše kuulli ä'sškii'rjid, kook â'nne se'st teâdaid oummu eetnlaž alggvuõdâst, âlgg ââ'nned peeitast jee'res ko 1 momee'ntest jurddum äi'ğgen. Peeitastââ'nnemõõlgtõs ij cõõgg teâd ouddmõõžž sää'mteggâ sää'mtee'ğğ tuâimmorgaani vuäzzlai da väärnii'kki va'lljeem le'be alttõsvuõiggâdvuõd âânnmõõžž çiołgtem vääras ij-ga tõõzz, kââ'tt taarbaš teâd jiõnnvuõiggâdvuõdâs çio'lggeem vääras.

Vaal-logstõõgg raajmõõ'sše kuulli ä'sškii'rji õõlmâsvuõdâst lij muđoi viõggâst, mâid ve'rggnii'kki tuâimmjem õõlmâsvuõd pirr uvddum lää'jjest šiõtteet.

25 b §

Muuttâsooccmõõ õõlmâsvuõd kuõskki tu'mmstõ'kke

Vaal-lu'vddkâ'dd tu'mmstõ'kke 25 a §:st jurddum ää'sšest vuäžž oocçâd muttâz lääitee'l vaaldâšmvuõiggâs nu'tt mâ'te vaaldâšmlää'jjââ'nnemlää'jjest šiõtteet. Lâittmõõžž âlgg kuuitâg tuejjeed 14 peei'v se'st tu'mmstõõgg teättanvuäžžmest. Vaaldâšmvuõiggâz tu'mmstõ'kke ij vuäžž oocçâd muttâz lääitee'l.

25 c §

Vaal-logstõõggâst âârrai puäst-teâd teevmõõ

Vaal-lu'vddkâ'dd vuäitt teevvad puäst-teâd vaal-logstõõggâst jii'jjes alttõõžžâst le'be jiõnnvuõiggâdvuõttnee'kk kai'bbjõõžžâst. Kai'bbjõõžž âlgg kuuitâg tuejjeed 14 peei'v se'st vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla âânnmõõžž kuõskki ääi'j puuttmest. Muttsid âlgg tuejjeed mäâimõõssân kuõ'htt mäân-pââ'j ou'ddel vaaltuâimtõõžž alttummuž.

Lââ'zteen oummu vaal-logstõõ'kke âlgg su'nne tâ'lles vuõltteed 24 §:st jurddum i'lmmtõskoort.

Teeveen vaal-logstõõgg puästmie'rkkummuž âlgg teevmõõžžâst i'lmmted tâ'lles ä'sšvuä'msteei ooumže, jõs tõt ij leäkku samai taarbte'm.

26 §

Vuõigeemlu'vddkå'dd vaal-logstõ'kķe vālddmõõžž da tõ'st jaauktummuž kuõskki aa'sšin

Vuõiggâdvuõttministeria nõõmat neellj eeggas vuârstes vuõigeemlu'vddkåå'dd, kåå'tt lij jii'jjes tuåimmjummsēst jiõõcnaž da čõõnte'm. Lu'vddkådda ko'lle saaggjåå'dteei da kolmm jee'res vuāzzla. Kuõ'htt vuāzzla nõõmtet sää'mtee'ģģ e'tķķõõžžâst. Ou'ddel lu'vddkåå'dd nõõmtummšest vuõiggâdvuõttministeria sagstāall lāā'jj 9 § meāldlānji sää'mtii'ģģin saaggjåå'dteei va'lljeem pīrr. Vuõigeemlu'vddkå'dd va'lljad kōskkvuõđstes vāârresaaggjåå'dteei.

Saaggjåå'dteei ānnsallašvuõttkai'bbjōssān lij, što su'st lij vuõiggâdvuõtt-tiõđ āā'lab õllškooultu'tķķōs le'be vuõiggâdvuõtt-tiõđlaž juātktu'tķķōs. Lu'vddkåå'dd jee'res vuāzzlain kai'bbjet kudd harjnummuž vuõigeemlu'vddkåå'dd tuåimmsuārgga. Vuõigeemlu'vddkåå'dd saaggjåå'dteei da vuāzzla jie taarbāž lee'd mie'rķķuum sää'mtee'ģģ vaal-logstõ'kķe.

Sää'mtee'ģģ da tōn halltõõžž di vaal-lu'vddkåå'dd vuāzzlaž le'be vāârnek ij vuei't kuullād vuõigeemlu'vddkådda

Vuõigeemlu'vddkå'dd lij mie'rreemvāaldlaž, ko ā'ldd lie saaggjåå'dteei le'be vāârresaaggjåå'dteei da oo'ccmōssān kuõ'htt vuāzzla.

Aa'sši valmštõõllām vāâras vuõigeemlu'vddkåå'ddest lij piisar da taarbšum jee'res tuājjlažkå'dd. Sää'mte'ģģ nõõmat tuājjlažkåå'dd lu'vddkåå'dd e'tķķõõžžâst. Äā'sš ķiõtt'tõõllma vuõigeemlu'vddkåå'ddest suāvldet vaaldāšmlāā'jjāā'nneumlāā'jj (586/1996), jōs jeāt tān lāā'jjest nuu'bnalla šiottku. Lu'vddkåå'ddest reāuggmõõžž riāššām pīrr mie'rreet tāā'rķben lu'vddkåå'dd raaveem tuājjriāššmõõžžâst.

26 a §

Vuõigeemkai'bbjōs vaal-logstõõgg kuõskki tu'mmstõõggāst

Kåå'tt ķeāčč, što son lij vuõiggâdvuõđtāā kuõđđum meādda vaal-logstõõggāst, vuāitt tuejjeed vaal-lu'vddkåå'dd vaal-logstõõgg kuõskki tu'mmstõõggāst ķeerlaž vuõigeemkai'bbjõõžž vuõigeemlu'vddkådda nu'tt mā'te vaaldāšmlāā'jjest šiotteet. Vuõigeemkai'bbjõõžž vuõigeemlu'vddkådda ālgg tuāimted vaal-lu'vddkådda 14 peei'v se'st vaal-lu'vddkåå'dd tu'mmstõõgg teāttanvuāžžmest. Vaal-lu'vddkå'dd ālgg tā'lles tuāimted vuõigeemkai'bbjõõžž, āā'sš kuõskki ā'sšķii'rjid di ciālklmes vuõigeemkai'bbjõõžžâst vuõigeemlu'vddkådda.

Jōs vaal-lu'vddkådda tuāimtum vuõigeemkai'bbjōs lij puāttam mie'rriāi'jest vuõigeemlu'vddkådda, vuõigeemkai'bbjõõžž jeāt tān diõtt kuõđđu tu'tķķeekani. Vuõigeemkai'bbjõõžž ālgg vuõigeemlu'vddkåå'ddest jaauktõõlķani tuāimted vaal-lu'vddkådda.

Jōs vuõigeemlu'vddkåå'dd tu'mmstōk āānn se'st tōn, što oummu vāā'ldet vaal-logstõ'kķe, vaal-lu'vddkå'dd vuõlittad jaauktõõlķani jiõnnvuõiggâdvuõttnekka 24 §:st jurddum i'lmmtōskoort.

26 b §

Lāittmōš vuõigeemlu'vddkåå'dd tu'mmstõõggāst

Vuõigeemlu'vddkåå'dd tu'mmstõ'kķe 26 a §:st jurddum āā'sšest vuāžž ooccād muttāz lāāitee'l tu'mmstõõgg āā'lmōs vaaldāšmvuõiggsa tōnnalla ko vaaldāšmlāā'jjāā'nneumlāā'jjest (586/1996) šiotteet. Lāittmõõžž ālgg kuuitāg tuejjeed māāimōssān 14 peei'v se'st tu'mmstõõgg teāttanvuāžžmest.

Ää'lmõs vaaldâšmvuõigâs âlgg u'vdded tu'mmstõõggstes teâđ jaauktõõlkani läittja, da vaal-lu'vddkâdda, kââ'tt âlgg tuejjeed vaal-logstõ'kkē tu'mmstõõgg diõtt vuei'tlvânji šõddi muttsid da taarb mie'ldd vuõltteed ä'sšvuä'msteeja 24 §:st jurddum i'lmmtõskoort.

27 §

Võboršii'kkē piijmmõš da võboršeklogstõk

Võboršee'kkē sää'mtee'gğ vaalid vuäitt piijjâd oo'cemõssân koolm jiõnnvuõiggâdvuõttnee'kkē vuâđdeem va'lljeeiõhttõs, ko'st â'lğge lee'd ä'sšoomaž da väärrä'sšoomaž.

Juõ'kkē jiõnnvuõiggâdvuõttnekkē vuäžž vuässõõttâd tâ'lk õõut võboršee'kkē piijmmõšše. Jõs ooumaž kooll kuõi't le'be mäņggsab va'lljeeiõhttõ'sse, vaal-lu'vddkâ'dd âlgg jaaukted suu nõõm tõin pukin.

Va'lljeeiõhttõs âlgg tuejjeed võboršekooocmõõžž vaal-lu'vddkâdda mââimõõzzâst 31 pei'vven da tõn kuõskki tiuddumšid mââimõõzzâst 27 pei'vven ou'ddel vaaltuâimtõõzz alttummuž.

Vaal-lu'vddkâ'dd âlgg raajjâd võboršeklogstõõgg mââimõõzzâst 21 pei'vven ou'ddel vaaltuâimtõõzz alttummuž. Võboršeklogstõõgg âlgg õlmstâ'tted, vuõltteed vaalä'sšoummid da ââ'nned vaali ääi'j vuei'nnemnalla.

Vaal-lu'vddkâ'dd 3 momee'ntest jurddum tu'mmstõ'kkē võboršeklogstõõggâst ij vuäžž oocçâd jeä'rben muttâz.

28 §

Vaaltuâimtõs

Sää'mtee'gğ vaalid tuâimtet pâ'rğğmannu mââimõs tiudd neä'ttel vuõssaargâst a'lğgi viiđ neä'ttel äi'gğgen. Vaalid tuâimtet pââ'st mie'ldd le'be maactee'l jiõnstemliipp muđoi ko pââ'st mie'ldd vaal-lu'vddkâ'dd i'lmmtem pâikka. Vaalid vuei'tet vaal-lu'vddkâ'dd nu'tt tu'mmjeen sä'mmlai dommvu'dest tuâimted lââ'ssen vaalpeei'v jiõnstummšen.

Vaali tuâimtummšest âlgg õlmmsest kuulted.

29 §

Vaalä'sškee'rj

Vaal-lu'vddkâ'dd âlgg jaauktõõlkani vaaltuâimtõõzz ä'lğgem mâņņa tuâimted pââ'st mie'ldd juõ'kkē jiõnnvuõiggâdvuõttnekka, koon addrõs lij teâđast, vaal-lu'vddkâ'dd štempplin niâvvum jiõnstemliipp, vaalkuõr, sättkee'rj, sättkuõr, võboršeklogstõõgg da jiõnstemvuä'pstõõzz (*vaalä'sškee'rj*).

Jiõnnvuõiggâdvuõttnekka, kââ'tt ij leäkku vuäžžam pââ'st mie'ldd vaalä'sškii'rjid le'be keä'st tõk mõõn-ne mäâin diõtt muđoi jie leäkku, âlgg va'rrjed vuäittmõõžž vuäžžad vaalä'sškii'rjid vaal-lu'vddkâ'dd konttrest le'be vaal-lu'vddkâ'dd i'lmmtem pâäi'kest.

Jiõnstemvuä'pstõõzzâst âlgg peäggted vaal-lu'vddkâ'dd konttâr da vuei'tlvaž jee'res paai'ki, koin vaalä'sškii'rjid vuei'tet vuäžžad da koid tõid vuei'tet maacced, jââ'ttemaddrõõzzid da äävaiäärramaai'jid di lââ'ssen vaalpeei'v jiõnstempaai'ki jââ'ttemaddrõõzzid da äävaiäärramaai'jid.

30 §

Jiõnstummuš pãá'st mie'ldd

Jiõnnvuõiggãdvuõttneķ vuãitt ãã'nned jiõnnvuõiggãdvuõđãs, ko lij vuãžžam vaalã'sšķii'rjid. Jiõnsteei ãlgg ċiõlggsãnji mie'rķķeed jiõnstemli'ppe tõn võborsee'ķķ nãamar, koon pue'rren son oudd jiõnãs.

Jiõnstummuš lij ċõõđtum, ko jiõnnvuõiggãdvuõttneķ lij kuãđđam pãá'st mie'ldd kattum sãttkuõrãst jãã'đtemnalla jiõnstemliipp se'st õõ'nni kattum vaalkuõr da tieu'ddmes da vuãllaķee'rjte'mes sãttķee'rj vaal-lu'vddkãdda. Jõs jiõnsteei peejj mie'ldd i'lmmtõskoortãs, son mie'rķķkad sãttķerjja tã'ķķ vuãllaķee'rjtõõžžãs.

Pãá'st mie'ldd vuõlttuum sãttkuõr ã'lgģee lee'd vaal-lu'vddkãã'ddest jiõnnla'sķķeem alttummušã mõõnee'st.

31 §

Jiõnstummuš maacctee'l sãttkuõr vaal-lu'vddkãdda muđoi ko pãá'st mie'ldd

Jiõnnvuõiggãdvuõttneķ vuãitt maaccted sãttkuõr še vaal-lu'vddkãã'dd konttra le'be vaal-lu'vddkãã'dd i'lmmtem paai'ķid vaali kuãlmad tiudd neã'ttel vuõssaarg da viiđãd tiudd neã'ttel piãtnãc kõskksãžã ãi'ģģen di, jõs vaalpeei'v jiõnstummuš riãžžãt, jiõnstempããi'ķ vaaltuãimmkãdda.

Vaal-lu'vddkãã'dd ãlgg ãã'nned huõl tõ'st, što tõn jee'res tuãimmpaai'ķid kuõđđum vaalã'sšķii'rjid seeilted vaalkãittmõõžž stãaneei naa'lin da što vaalã'sšķii'rjid tuãimtet stããnãld vaal-lu'vddkãã'dd Aanar konttra ou'ddel jiõnnla'sķķeem alttummuš.

31 a §

Vaalpeei'v jiõnstummuš

Jõs vaalpeei'v jiõnstummuš riãžžãt, vaalpei'vven lij vaali tuãimtummuš viiđãd neã'ttel pã'sspei'vv.

Vaalpeei'v jiõnstummuš tuãimtet õõutãiggsãnji sã'mmlai juõ'ķķ dommvuu'd kãã'ddest. Juõ'ķķ kãã'ddest lij oo'ccmõssãn õhtt jiõnstempãi'ķķ.

Jiõnnvuõiggãdvuõttneķ vuãžž jiõnsted tã'ķķ tõn sã'mmlai dommvuu'd kãã'ddest, kãã'tt lij mie'rķķkuum vaal-logstõ'ķķee suu dommkã'dden.

Jiõnstummuš ãlgg riãššãd nu'tt, što vaalkãittmõš seillai.

31 c §

Vaaltuãimmkã'dd

Vaal-lu'vddkãã'dd ãlgg ju'n ããi'jben ou'ddel vaali šiotteed juõ'ķķ jiõnstempããi'ķ vããras vaaltuãimmkãã'dd, koozz ko'le kolmm vuãzzla da oo'ccmõssãn kuõ'htt vããrne'ķķ nu'tt, što kõõċmõõžžãst ããrrai kãã'dd vaal-lu'vddkãã'ddest ee'ttkõ'stti vuãzzlaž da tãn jii'jjes vããrneķ lie vaaltuãimmkãã'dd õhttãn vuãzzli'žžen da vããrne'ķķen. Sãã'mtee'ģģ vaali võboršek ij vuei't lee'd vaaltuãimmkãã'dd vuãzzli'žžen le'be vããrne'ķķen.

Vaaltuãimmkãã'dd saaggjãã'đtee'jen tuãimmai tuãimmkãã'ddest vaal-lu'vddkãã'dd ee'ttkõ'stti vuãzzlaž. Vaaltuãimmkãã'dd va'lljad taarb mie'ldd kõskkvuõđstes vããrrsaaggjãã'đteei.

Vaaltuãimmkãã'dd lij mie'rreemvããldlaž kolmmvuãzzli'žžen.

31 h §

Vaalpeei'v jiõnstummuž puuttmõš da vaalpá'rdkē'rj

Vaalpeei'v jiõnstummuž puuttâm mânja vaaltuáimmká'dd âlgg ââ'nned huõl tõ'st, što pječõsttum vaalčuu'kk da jiõnstem-mie'rkõõzzid se'st õõ'nni jiõnstemvuu'd vaal-logstõõgg di vueil'tlvânji vaaltuáimmkádda kuõđđum sättkuõrid tuáimtet vaalkäitmmõõžž seillam staaneei nalla määinte'mes ääjtõõllâmtää vaal-lu'vddká'dd Aanar konttra. Vaal-lu'vddká'dd âlgg ââ'nned huõl vaalčuu'kk da jiõnstemvuu'd vaal-logstõõgg seeiltummšest staan pääi'kest jiõnnla'skķeem altteem räjja di pječâ'stemneävvai hiâvtummšest tá'lles čuu'kk pječâ'stem mânja.

Vaaltuáimmká'dd âlgg lââ'ssen ââ'nned huõl tõ'st, što vaalpeei'v jiõnstummšest tuõ'll'jet pá'rdkē'rj, koozz mie'rkķeet:

- 1) peei'v di čiâssaai'jid, kuä'ss vaalpeei'v jiõnstummuš aa'lji da peäggetš puuttâm;
- 2) mie'ldd aârram vaaltuáimmká'dd vuâzzlaid da väärni'kkid;
- 3) vaalvie'kktee'jid di jiõnstee'ji jii'jjez va'lljeem vie'kktee'jid; di
- 4) jiõnstee'ji láâkkmeä'r.

32 §

Jiõnstummuš háiddstroi'ttlest da dáâma

Sä'mmlai dommvuu'dest aârrai stroi'ttlest hoiddum oummu di tõk dommvuu'dest dáâma hoiddum oummu, kook jie muđoi vuáitče jiõnsted toolkte'mes vaiggõõzzitää, vuäžža jiõnsted háiddpääi'ksteez.

Háiddpääi'kest jiõnstummuž väaras vaal-lu'vddká'dd mie'rrad kõõčcmõõžžâst aârrai kää'dd vaal-lu'vddká'ddest ee'ttkõ'stti vuâzzla da väärnee'kk vaaltuáimmše'kķen da suu väarroomžen. Vaaltuáimmšee'kk väarroomžen vueil'tet nõõmteed jee'res tuõjju šiõtti oummu še.

Háiddpääi'kest jiõnsteen jiõnstummšest âlgg jiõnsteei da vaaltuáimmšee'kk lââ'ssen lee'd mie'ldd jiõnsteei va'lljeem le'be suu priimmâm sää'mtee'gğ vaal-logstõ'kke jiõnnvuõiggâdvuõttne'kķen mie'rkķuum ooumaž.

34 §

Jiõnnla'skķeem alttummuš

Vaal-lu'vddká'dd alttad jiõnnla'skķummuž vaaltuáimtõõzz mânja puõ'tti vuõssaarg čiâss 10. Mânja jiõnnla'skķummuž alttumšest puättam sättkuõrid kue'đet ää'veekani lokku vää'ldkani. Tuáimtõõzzâst tuõ'll'jet pá'rdkē'rj.

Va'lljeemõhhtõõzz ä'sšoummust le'be väärrä'sšoummust lij vuõiggâdvuõtt lee'd â'ldd jiõnnla'skķummšest.

38 §

Vaali puáđõõzz meä'rtõõvmmõš

Sää'mtee'gğ vuâzzli'žžen šâ'dde va'lljuum 25 jäänmõsân jiõnid vuäžžam võborše'kķed, oudlee'l, što sij jooukâst lie oo'ccmõssân 10 §:st šiõttuum mie'rr võboršee'kk juõ'kk sä'mmlai dommvuu'd kää'ddest da dommvuu'd aâlgpeä'lnn. Jõs 10 §:st šiõttuum meä'r jie tiud, šâ'dde kõõčcmõõžžâst aârrai

kää'ddest le'be dommvuu'd åålgpeä'lnn va'lljuum nu'bben jäänmõsân jiõnid vuäžžam võboršee'kk nu'tt, što 10 § kai'bbjõõzz teäuddje.

Jõs koon-ne dommvuu'd kää'ddest jie võboršee'kk leämmaž šiõttuum mie'rr, šâ'dde võboršii'kkkin va'lljuum nu'bben jäänmõsân jiõnid vuäžžam võboršee'kk dommvuu'dest. Jõs dommvuu'd åålgpeä'lnn jie leämmaž võboršee'kk šiõttuum mie'rr, šâ'dde va'lljuum muđoi jäänmõsân jiõnid vuäžžam võboršee'kk.

Väärne'kken šâ'dde va'lljuum nu'bben jäänmõsân jiõnid vuäžžam võboršek juõ'kk sää'mvuu'd kää'ddest jiõčč vuäzzlai va'lljeem mâŋŋa, di dommvuu'd åålgpeä'lnn nu'bben jäänmõsân jiõnid vuäžžam võboršek jiõčč vuäzzla va'lljeem mâŋŋa.

Jõs jiõnnmeä'r lie seämma šoora, čääu'det tõi kõskksaž jiârg vuârbee'l.

39 §

Vaalu puäđõõzz raavummuš

Vaali puäđõõzz raavad vaal-lu'vddkâ'dd kuälmad pei'vven mâŋŋa jiõnnla'skkëem alttummšest õnnum sãbbrest.

Vaali puäđõõzz ålgg tâ'lles i'lmnted vuõiggädvuõttministeriaa'je sää'mtee'ğğ vuäzzlai da väärrni'kki puõ'tti tuäimmpââjas tuâjjses mie'rreem diõtt.

40 §

Vaali puäđõõzz kuõskki läittmõš

Jiõnnvuõiggädvuõttneķ, kää'tt ķeäčč, što vaal-lu'vddkâ'dd tu'mmstõk vaali puäđõõzz raavummšest le'be vaali tuäimtummša kuulli jee'res tuäimm lij lää'jjvuâsttsaž, vuäžž oocčad muttâz lääitee'l vaaldâšmvuõiggasa tõnnalla ko vaaldâšmlää'jjââ'nnemlää'jjest šiõtteet. Läittmõõžž ålgg tuejjeed 14 peei'v se'st tõ'st, ko vaali puäđõs lij õlmstõttum.

Vaaldâšmvuõiggâz tu'mmstõõgg vuäžž läittad ââ'lmõs vaaldâšmvuõiggasa tõnnalla ko vaaldâšmlää'jjââ'nnemlää'jjest šiõtteet.

Jõs vaal-lu'vddkâ'dd 1 momee'ntest jurddum tu'mmstõk le'be tuäimm lij leämmaž lää'jjvuâsttsaž da tät lij vaaiktam vaali puäđõ'sse, vaali puäđõõzz ålgg vuõigeed da riikksuãvtõs ålgg taarb mie'ldd mie'rreed sää'mtee'ğğ vuäzzlaid da väärrni'kkid vaali vuõiguum puäđõõzz meãldlãnji.

Jõs vaali puäđõs ij leäkku vuõigeemnalla, ålgg mie'rreed vaalid o'ddest ââ'nnemnalla.

40 a §

Läittmõõžž ķee'jjest o'ddest õnnum vaal

O'ddest õnnum vaali tuäimtummšest âãnn huõl, jõs vueilvaž, seämma vaal-lu'vddkâ'dd ko kää'mtum vaalin. O'ddest õnnum vaalin âã'net seämma lää'jjviõkksaž vaal-logstõõgg da võboršeklogstõõgg ko kää'mtum vaalin, gõđi ij vaaldâšmvuõigãs le'be ââ'lmõs vaaldâšmvuõigãs tu'mmstõõggstes nuu'bnalla mie'rreed.

O'ddest õnnum vaali tuäimtummšest lij šiõtlvaž vue'zzi muđoi viõggãst, mii jiõčč vaali tuäimtummšest lij šiõttuum.

O'ddest õnnum vaalid tuaimtet tøn ka'Indarmäänpââ'j äi'ğgen, kââ'tt älgg kuõi't tiudd ka'Indarmäänpââ'j ķee'jjest 1 momee'ntest peäggum tu'mmstõõgg u'vddem mânņa. Vaaltuaimtõõzz altteet vuõlttee'l jionnuõiggâdvuõttnei'ķķid 29 §:st peäggum vaalä'sšķii'rjid.

O'ddest õnnum vaali puãdõõzzâst älgg tâ'lles i'lmmed vuõiggâdvuõttministeriaa'je.

40 c §

Tää'rķab šeåttmõõzz

Vuõiggâdvuõttministeria asetõõzzin vuei'tet u'vdded tää'rķab šeåttmõõzzid:

- 1) vaalid kuulli kuultõõzzi pirr;
- 2) vaal-logstõ'ķķe oo33õõttâm da vaal-logstõõggâst jaauktem pirr di ooccmõ'sše õhtteemnalla åarrai čiõlgtõõzzi pirr;
- 3) vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla ââ'nnem pirr;
- 4) võboršekooccmõõzz da võboršeklogstõõgg pirr;
- 5) jionstemliipp pirr; di
- 6) vaalä'sšķii'rji seeiltem pirr.

5 låakk

Påãdšioõttõõzz

41 §

Muuttåsooccmõš

Såå'mtee'ğğ halltõõzz tu'mmstõ'ķķe vuãžž kai'bbjed vuõigõõzz sää'mtee'ğğ såbbrest da lu'vddkåå'dd di sää'mtee'ğğ jee'res tuaimmorgaan pe'ce vaal-lu'vddkåå'dd da vuõigeemlu'vddkåå'dd tu'mmstõ'ķķe sää'mtee'ğğ halltõõzzâst tønnalla ko vaaldåšmlää'jjest šioõtteet, jõs jeät tän läå'jjest le'be jee'res sâå'jest läå'jjest nuu'bnalla šioõttuku.

Såå'mtee'ğğ såbbar da halltõõzz vuõigeemkai'bbjõõzz diõtt tuejjeem tu'mmstõ'ķķe vuãžž oocçad muttåz läåitee'l vaaldåšmvuõiggasa tønnalla ko vaaldåšmlää'jjâ'nnemläå'jjest šioõtteet. Såå'mtee'ğğ såbbar vaaldåšmää'sšest tuejjeem jee'res tu'mmstõ'ķķe vuãžž oocçad muttåz läåitee'l vaaldåšmvuõiggasa tønnalla ko vaaldåšmlää'jjâ'nnemläå'jjest šioõtteet, jõs jeät jee'res sâå'jest läå'jjest nuu'bnalla šioõttuku. Vaaldåšmvuõiggâz tu'mmstõ'ķķe vuãžž oocçad muttåz läåitee'l tâ'lķ, jõs åå'lmõs vaaldåšmvuõigâs meått läittamlåå'v.

Tät läå'ķķ puått viõ'ķķe 15 peei'v skamm-mannust 2018. Tøn 3 § puått kuuitåg viõ'ķķe eman 1 peei'v oddee'jjmannust 2020.

Vaal-logstõ'kke mie'rk'kummuž kuõskki oocmõ'sše, kää'tt lij rajjum vaal-lu'vddkådda mãaimõõzzåst 31 peei'v rosttovmannust 2019, suåvldet tän lää'jj viõ'kke puå'deen viõggåst åårram 3 §.

Sää'mteggå, koon tuåimppåå'jj lij kõõskjåå'd tän lää'jj viõ'kke puå'deen, suåvldet 10 da 11–13 § nåkkmen ko tõk le'jje tän lää'jj viõ'kke puå'deen jeåt-ga tõõzz suåvlduku 17 b §. Saaggjåå'dteei o'dðest va'lljummuž kuõskki 11 § 2 momee'nt suåvldeen jeåt valddu lokku tõid tuåimppõõ'jid, kook lie puuttåm ou'ddel tän lää'jj viõ'kkepue'ttmest.

Måņņå lää'jj viõ'kkepue'ttmest puõ'tti sää'mtee'gğ vaalid riåžžåt [ ]. Oudldõssån vaalvuõiggådvuõði åånmõ'sše täin sää'mtee'gğ vaalin lij, što vaal-logstõ'kke mie'rk'kummuž kuõskki oocmõõžž tuejjeet mãaimõssån 31 peei'v rosttovmannust 2019 ou'ddel čiåss 16. [Vaali ååi'jpoodd lij mie'rren se'rdded nu'tt õõutin ii'jjin. Tåå'rkab ååi'jpoodd da tååzz kuulli vuei'tlvaž se'rddemseåttmõõžž ta'rksmå'vve mã'ņņlõbån.]

Vuõssmõs 20 § meåldlaž vaal-lu'vddkåå'dd šiõtteet sõõrgmõõzz mie'ldd måņņå lää'jj viõ'kke pue'ttmest. Måņņå lää'jj viõ'kke pue'ttem šiõttuum vuõigeemlu'vddkåå'dd tuåimppåå'jj juåtkkai puõ'tti sää'mtee'gğ vaalpåå'j loopp råjja.

Tån lää'jj viõ'kke puå'deen viõggåst åårram 41 § suåvldet tõ'st jurddum tu'mmstõõggi muuttåsoocma tõi tu'mmstõõggi peå'lnn, kook lie tuejjuum ou'ddel tän lää'jj viõ'kkepue'ttem.

He'lsnest mannu peei'v 2018.

Vå'lddminister

JUHA SIPILÄ

Vuõiggådvuõttminister Antti Häkkinen

2.

Lää'kk

reä'kkõslää'jj 40 låagg 11 § mu'ttmest

Ee'ttik-kää'dd tu'mmstõõgg meâldlânji

muu'ttet reä'kkõslää'jj (39/1889) 40 låagg 11 § 1 pääi'k, nõkkmen ko tõt lij lää'jjest 604/2002 tän nalla:

40 låakk

Ve'rgg'reä'kkõõzzin

11 §

Meä'rteelm

Tän lää'jjest juu'rdet:

1) ve'rggne'kken oummu, kää'tt lij ve'rgg- le'be tõõzz paaldeemnellsem kääzzkõsvuõdâst rii'kke, kâdda le'be kâ'ddõhttma le'be jee'res koo'ddi õõlmâsvuõigigâdvuõdlaž õhttsažtuâimmorgaa'ne, riikk'peei'vid, riikk jäärna'kstro'i'ttla le'be evaņkeel-luteerlaž ceerkva le'be ortodookslaž ceerkavkâdda le'be tõn sie'brkâdda le'be sie'brkoo'ddi õhttsažtuâimmorgaa'ne, Ahvenanmaa mäddkâdda, sää'mteggâ, Lää'dd Ba'ņkkē, Naroodjeältõkstro'i'ttla, Tuâjitiõrvâsvuõttstro'i'ttla, kââddlaž jeältõkstro'i'ttla, Koo'ddi tä'kkēemkõõskõ'sse le'be kââddlaž tuâjijmarkkânstro'i'ttla;

Tät lää'kk puätt viõ'kke mannu peei'v 20 .

He'Issnest mannu peei'v 20

Vä'ldminister

JUHA SIPILÄ